

Eskilstuna kommun

info@eskilstuna.se

Beslut för grundskola efter tillsyn i Stålförsskolan 7-9 i Eskilstuna kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Eskilstuna kommun att senast den **19 januari 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Eskilstuna kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.
- Rektorn ska se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever, i detta ingår bland annat att anmäla, utreda och åtgärda kränkande behandling.
- Rektorn ska se till att det upprättas en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarnas krav. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Eskilstuna kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att elevhälsans samtliga kompetenser används främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att rektorn behöver se till att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Vidare ska rektorn säkerställa att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling på skolenheten. Med detta avses att skolenhetens plan mot kränkande behandling årligen ska utvärderas och att samtliga fall av kränkande behandling alltid anmäls till rektorn. Rektorn ska också tillse att psykolog deltar i den samlade elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete på skolan.

Under Skolinspektionens tillsyn har det framkommit frågor kring arbetet med studiehandledning på modersmålet. Detta beskrivs och bedöms vidare i beslut avseende huvudmannens ansvarstagande för utbildningsverksamheterna.

Föreläggande

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Trygghet och studiero

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att inte alla elever på Stålfors skolan tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Utredningen visar att det finns elever som inte upplever sig trygga i skolmiljön. Trots att skolenheten gjort flera insatser för att förbättra tryggheten på skolan behöver arbetet intensifieras. Det varierar också om eleverna har studiero på lektionerna. Utredningen visar att skolan har gemensamma rutiner kring placering i klassrummen och hur lektioner ska börja och sluta men att detta inte efterlevs av samtliga lärare. Såväl skolpersonal som elever beskriver också att ordningsregler skiljer sig mellan olika arbetslag och lärare vilket påverkar studieron negativt i klassrummet. Brist på trygghet och studiero påverkar elevernas studiemiljö och har följaktligen en negativ inverkan på elevernas möjlighet att nå kunskapskraven.

Rättslig reglering

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 319 och 320) betonas att en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en trygg och stimulerande lärandemiljö. Eleverna ska beredas möjlighet att delta i utformningen av lärandemiljön, till exempel genom att medverka i utarbetandet av ordningsregler. Vidare framgår av förarbetena att det förebyggande arbetet är centralt. Det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa trygghet och studiero i skolan.

Skolinspektionens utredning

Av intervjuer med elever framgår att studieron i klassrummet varierar mycket beroende på lärare. Ibland är det lugnt och studiero i klassrummet andra gånger kan det vara mycket stökigt. Intervjuade lärare berättar att studieron i klassrummet kan

variera mycket mellan olika elevgrupper. En bidragande anledning är stök utanför klassrummet vilket också påverkar studieron, menar de. Vissa av de intervjuade lärarna upplever att studieron har blivit bättre på skolan. De uppger att en anledning till detta är att skolan tillämpar fasta placeringar i klassrummet och tydliga rutiner kring start och slut av lektioner. Dock framgår av intervjuer samt lektionsobservationer att det varierar mellan lärare hur väl detta efterlevs. En av lärarna berättar vidare att i en studiegrupp förra året var det många elever som var i behov av lärarstöd. Detta stödbehov fanns under större delen av läsåret utan att tillräckliga resurser tillsattes. Detta fick enligt läraren också negativa konsekvenser för studieron i den gruppen.

Av intervjuer med elever och lärare framgår vidare att lärarna inte är konsekventa i hanteringen av ordningsreglerna. Flera av skolans arbetslag har olika regler avseende vad som gäller i klassrummet. För vissa arbetslag får eleverna ha mobiltelefoner, jackor och mössor i klassrummet medan i andra arbetslag ska elevernas saker förvaras i elevskåpen. Under vissa lektioner får eleverna lyssna på musik i hörlurar men på andra inte. Det förekommer även att arbetslag låst dörren till salen vid lektionsstart. Av intervjuer framgår att arbetslag och enskilda lärare gör på olika sätt vilket beskrivs som problematiskt. Detta blir särskilt påtagligt när lärare rör sig mellan arbetslag i sin undervisning. Av intervju med rektorn framgår att hen tycker att nuvarande regelsystem fungerar bra. Grundregeln är att ingen ska bli störd. Dock tycker rektorn att ordningsreglerna kan klargöras mer på skolan.

Vid en av Skolinspektionens observerade lektioner framkom stora brister i studieron. Det förekom flera gånger att elever pratade rakt ut när läraren under sin genomgång ställde frågor. Det var även flera elever som störde lärarens genomgång genom att prata med varandra. Läraren sa till eleverna flera gånger under lektionen att de skulle vara tysta men utan nämnvärt resultat. Flera elever såg ut att bli störda av pratet under lektionen. Också att ordningsregler skiljer sig åt framgick vid Skolinspektionens lektionsobservationer, där det vid tre av fyra besökta lektioner förekom att elever använde sina mobiltelefoner till annat än skolarbete. Detta utan att beteendet i nämnvärd utsträckning korrigerades av lärarna. Vid en av de besökta lektionerna påpekade läraren dock tydligt vid lektionsstart vilka regler som gällde i klassrummet. Inga elever använde under den lektionen sina mobiltelefoner.

Av Skolinspektionens enkät till den pedagogiska personalen från hösten 2016 framgår att värdena för om det är en god studiemiljö på skolan och om eleverna har studiero är låga. Även enkäten genomförd av vårdnadshavare till elever på skolan visar lägre resultat avseende studiero än genomsnittet för de skolor i kommunen som deltagit i enkätundersökningen.

Av intervjuer med elever framgår att det är tryggt i skolan men att eleverna kan vara rädda för vissa elever och uppleva vissa platser på skolan som otrygga. Bland annat beskrivs vissa korridorer och trappuppgångar som otrygga och vissa ställen på skolan vill eleverna inte gå till. Det varierar mellan de intervjuade eleverna om frågan har diskuterats med klassen och mentorn eller inte.

Av intervju med rektorn samt tidigare rektors verksamhetsredogörelse framgår att flera insatser genomförts för att skapa en tryggare skolmiljö, såsom kartläggning av otrygga

platser, mer vuxennärvaro, friendssamarbete och installation av övervakningskameror. Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att insatserna bidragit till en tryggare skolmiljö. Av intervjuer med elever framgår emellertid att det finns elever som inte känner sig helt trygga på skolan.

Skolinspektionens enkät genomförd hösten 2016 till den pedagogiska personalen visar på anmärkningsvärt låga värden för trygghet på skolan. Även i enkäten till vårdnadshavare och enkäten till elever visar på lägre värden för trygghet än för genomsnittet av deltagande skolor i riket.

Anmäla uppgifter om kränkande behandling

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling. Skolan har en handlingsplan för hur personal ska agera vid diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Bland annat ska den som misstänker eller upptäcker eventuellt kränkande behandling skriftligen anmäla detta till rektor. Det framkommer dock av utredningen att anmälningar inte alltid görs till rektorn trots att en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling. Detta innebär att varken rektorn eller huvudmannen får kännedom om alla fall av kränkande behandling och därmed inte kan vidta adekvata åtgärder. Om huvudmannen inte får kännedom om kränkningar som sker kan denne inte skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande fall i framtiden.

Skolinspektionen kan vidare konstatera att skolans arbete med sin plan mot kränkande behandling, dokumentet Likabehandlingsplan och policy vid sexuella trakasserier och övergrepp 2016-2017, inte uppfyller kraven i 6 kap. 8 § skollagen. Detta medför, tillsammans med övriga brister på området, att skolan inte kan anses bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Av skollagen framgår vidare att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av skollagen framgår också att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn.

Av läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, avsnitt 2.1, framgår att alla som arbetar i skolan aktivt ska motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper.

Skolinspektionens utredning

Intervjuer har hållits med rektor, lärare och elevhälsan. Skolinspektionen har också tagit del av skolenhetens likabehandlingsplan i vilken skolenhetens rutiner för att utreda och åtgärda kränkningar finns med. Av intervjuer med lärare framgår att de agerar på olika sätt om de hör eller ser något på skolan som kan uppfattas kränkande. Lärarna berättar att de reagerar och tar tag i de situationer som uppstår mellan elever och vid behov kontaktas också berörda elevers mentor. Vissa av lärarna skriver sedan en kränkningsanmälan till rektorn medan andra lärare inte alltid anmäler. En förklaring som uppges är tidsbrist eller att personalen betraktar situationen som utredd. Vid en av Skolinspektionens lektionsobservationer kränks en elev upprepade gånger av en annan elev utan att läraren korrigerar beteendet. Kränkningarna var fysiska och bestod av att en av eleverna slog en kartongmapp rakt i ansiktet på en annan elev. Läraren stod precis bredvid men korrigerade inte detta beteende.

Av intervjuer med lärare framkommer vidare att rutiner för hantering av kränkningar inte diskuterats med personalen på ett till två år. Av intervju med rektorn framgår att rutiner kring hanteringen av ärenden rörande kränkande behandling troligtvis diskuterades med personalen under höstterminen 2016. Rektorn berättar vidare att ibland kanske kränkningsanmälningar inte upprättas. Dock understryker rektorn att antalet ärenden som inte anmäls är få. Skolledningens policy är att alla anmälningar ska lämnas in och utredas. Rektorn berättar vidare att senast under förra året gjorde skolledningen en översyn och analys av upprättade kränkningsanmälningar för läsåret.

Av intervjuer med rektorn och elevhälsan framgår vidare att insatser i Stålfors skolans likabehandlingsplan för föregående läsår inte har utvärderats. Likabehandlingsplanen är inget levande dokument menar en av de intervjuade. Dock fördes diskussioner i juni 2017 kring hur likabehandlingsarbetet ska utvecklas på skolan. En ny omarbetad likabehandlingsplan kommer att implementeras under höstterminen 2017.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten på Stålfors skolan inte uppfyller de krav som gäller för verksamheten föreligger skäl att förelägga Eskilstuna kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete vid Stålfors skolan. Av utredningen framgår att skolenheten saknar tillgång till psykolog som är delaktig i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Bristerna i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete innebär att elevernas utveckling mot målen försvåras.

Rättslig reglering

I skollagen anges att för eleverna i grundskolan ska det finnas elevhälsa och att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. En samlad elevhälsa ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För elevhälsans psykologiska insatser ska det finnas tillgång till psykolog. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s 276) anges att skolan har ett ansvar för att skapa en god lärandemiljö för elevernas kunskapsutveckling och personliga utveckling. Det framgår också att arbete med elevhälsa bör i stor utsträckning vara hälsofrämjande och ha en förebyggande inriktning. Vidare framgår att arbete med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper på skolan samt att det finns kompetens att tillgå för detta arbete.

Skolinspektionens utredning

Av intervjuer med rektor och representanter för elevhälsan framgår att Stålforskskolan har saknat skolpsykolog i ett och ett halvt år. Enligt rektorn är tjänsten vakant och kommer att utannonseras igen. Vid behov har Stålforskskolan köpt in psykologtjänst externt. Det har då endast handlat om åtgärdande elevhälsoarbete såsom elevutredningar.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten på Stålforskskolan inte uppfyller de krav som gäller för verksamheten föreligger skäl att förelägga Eskilstuna kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga områden som granskats

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller kraven inom övriga områden som granskats; undervisning och lärande, extra anpassningar och särskilt stöd, bedömning och betygssättning och styrning och utveckling av verksamheten.

På Skolinspektionens vägnar

Carin Holtz
Enhetschef

Tobias Thorén
Föredragande

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Stålforskskolan 7-9

Fakta om Stålforskskolan 7-9

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Eskilstuna kommun under hösten 2017. Stålforskskolan 7-9 besöktes av Skolinspektionen den 28 augusti 2017 och den 29 augusti 2017.

Stålforskskolan är en kommunal skolenhet med årkurserna 7-9. Skolenheten leds av en rektor och elevantalet uppgår läsåret 2016/2017 till 691 elever. Skolan har drygt 60 lärare organiserade i flera arbetslag.

Måluppfyllelse

Årskurs 9:

Av nationell statistik över slutbetygen läsåret 2015/16 framgår att 61,7 procent av eleverna uppnådde kunskapskraven i alla ämnen, jämfört med rikets 74,2 procent. Andelen elever som var behöriga att söka till yrkesprogram var 76,7 procent (jmf med rikets 87,3) och det genomsnittliga meritvärdet var 198,1 (jmf med rikets 224,1).

Statistiken visar också att våren 2016 uppnådde 58,8 procent av flickorna kunskapskraven i alla ämnen, jämfört med rikets 79,9 procent. Motsvarande värde för pojkarna var 63,9 (jmf med rikets 69,3). Vidare var 73,7 procent av flickorna behöriga att söka till yrkesprogram jämfört med rikets 88,8 procent. Motsvarande värde för pojkar var 79,1 procent (jmf med rikets 86,0). Flickornas genomsnittliga meritvärde var 213,3 (jmf med rikets 241,1) medan pojkarnas var 186,8 (jmf med rikets 208,7). All statistik ovan är inklusive elever med okänd bakgrund.